



# ПАРТНЕРСТВО ЗАРАДИ ЯКОСТІ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ: ОБГОВОРЕННЯ У МІЖНАРОДНОМУ ФОРМАТІ



**Віталій Баєв**, заступник директора Координаційного центру з надання правової допомоги, експерт проекту «Доступна та якісна правова допомога в Україні»

Система безоплатної правової допомоги<sup>1</sup> функціонує протягом двох років. Яких результатів вдалося досягти щодо забезпечення рівного права на захист усім, хто зазнав кримінального переслідування? Які виклики постають перед системою? Як реагують на такі виклики в інших демократичних країнах? Чи насправді настільки різняться кінцеві цілі сторони обвинувачення та сторони захисту в країні, де панує принцип верховенства права? Чи можливе їх ефективне співробітництво заради справедливого правосуддя і що для цього потрібно зробити? Чому якість безоплатної правової допомоги настільки важлива в сучасних умовах України? Обговорення цих та інших питань розвитку системи БПД пройшло у міжнародному форматі на міжнародній конференції «Якість безоплатної правової допомоги», що відбулася у м. Київ 12 — 13 грудня 2014 року<sup>2</sup>.

## ВСЕБІЧНА ПІДТРИМКА І ПАРТНЕРСТВО

За обговоренням шляхів досягнення вищої якості правової допомоги та кращої взаємодії для забезпечення справедливого правосуддя ми поставили на меті зібрати ключових учасників національної системи кримінального правосуддя та провідних іноземних експертів у цій сфері.

Знаковою стала присутність на заході високоповажних послів: Голови Офісу Ради Європи в Україні Владіміра Рістовські та Посла Канади в Україні Романа Ващука, Уповноваженого Верховної Ради України Валерії Лутковської, Виконавчого директора Міжнародного фонду «Відродження» Євгена Бистрицького, голови Національної асоціації адвокатів України Лідії Ізовітової, які підкреслили важливість забезпечення надання безоплатної правової допомоги як гаранту-

вання забезпечення базових прав людини та подальшого демократичного розвитку України та висловили свою готовність до постійної підтримки ініціатив щодо її подальшого розвитку в нашій державі.

Зокрема, Владімір Рістовські назвав створення системи БПД важливим досягненням України за відносно короткий проміжок часу. За цей же період часу безоплатна правова допомога, на його думку, продемонструвала потенціал до ефективного функціонування, довела чітку орієнтацію на сталий інституційний розвиток та постійне поліпшення якості своєї роботи. *«Рада Європи має продуктивний досвід співпраці з Координаційним центром з надання правової допомоги. Наші об'єднані зусилля дали змогу забезпечити розуміння того, що адвокати системи добре «озброєні», аби застосувати європейські стандарти прав людини*

<sup>1</sup> Далі за текстом — БПД.

<sup>2</sup> Організатори конференції: Координаційний центр з надання безоплатної правової допомоги за підтримки Міжнародного фонду «Відродження», Української фундації правової допомоги, Американської асоціації юристів «Ініціатива з верховенства права», проекту Ради Європи «Підтримка реформи кримінальної юстиції в Україні», проекту Уряду Канади «Доступна та якісна правова допомога в Україні», Представництва Європейського Союзу в Україні.



у своїй повсякденній роботі. У рамках нового Плану дій Ради Європи для України на 2015 — 2017 рр. заплановано розширення співпраці з Координаційним центром з метою подальшого зміцнення інституційного потенціалу системи, забезпечення якісної та ефективної правової допомоги та здійснення внеску у подальше приведення українського законодавства до європейських стандартів. Рада Європи висловлює готовність до постійної підтримки України у цьому напрямі», — зазначив **Владімір Рістовські**.



На важливості системи БПД як ефективної та справедливої системи правосуддя, яка заснована на захисті прав людини та верховенства закону, наголосив **Роман Ващук**: «Створення системи безоплатної правової допомоги в Україні — приклад реального впровадження ідеї закону у практику, яку мають змогу відчувати люди у всіх регіонах.» Він висловив упевненість, що україно-канадський проект «Доступна та якісна правова допомога в Україні», фінансований Урядом Канади<sup>3</sup>, стане стабільною підставою для подальшого розвитку системи БПД в Україні, а також переконання у тому, що саме в подібних діалогах можна перейняти кращі світові практики у сфері. «Кожна країна має власний контекст, який визначає підхід. Тут не можна вживати

функцію copy-paste, як на комп'ютері. Саме у подібному діалозі, який сьогодні відбуватиметься на конференції, можна визначити елементи міжнародного досвіду, які найкраще підійдуть вашим клієнтам», — наголосив **Роман Ващук**.



Підтримку США Україні у проведенні реальних реформ кримінальної юстиції та розуміння ролі у цьому процесі ефективної системи БПД висловив керівник відділу правоохоронних питань Посольства США в Україні **Крістофер Сміт**: «Я тут сьогодні, аби висловити нашу рішучу підтримку системи безоплатної правової допомоги в Україні та Координаційного центру з надання правової допомоги. Адвокати, які надають безоплатну правову допомогу, відіграють важливу роль у забезпеченні захисту прав людини та доступу до правосуддя в Україні.» На його думку, здатність центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги та їх захисників забезпечувати високоякісні юридичні послуги є значним кроком вперед у доступі до правосуддя. «Сьогодні в Україні є історична можливість провести реальну реформу кримінальної юстиції в Україні. І роль безоплатної правової допомоги в цьому відіграє важливе значення. США підтримують Україну у досягненні цієї мети. Ми готові до розширення співпраці та продовження партнерства із Україною у цій важливій місії», — відзначив **Крістофер Сміт**.

У функціонуванні системи існує коло викликів у взаємодії із судами та правоохоронними органами, які стоять на «порядку денному». У першу чергу, нас

<sup>3</sup> Проект «Доступна та якісна правова допомога в Україні» розрахований на п'ять років (2014 — 2018 рр.), має бюджет близько 9 млн канадських доларів і фінансується Міністерством закордонних справ, торгівлі та розвитку Канади; впроваджується Канадським бюро міжнародної освіти у партнерстві з Координаційним центром з надання правової допомоги.



дуже турбують порушення співробітниками органів внутрішніх справ права на захист і штучні обмеження можливостей для реалізації процесуальних повноважень адвокатами. Зокрема, протягом двох років спостерігається негативна динаміка у дотриманні процесуальних норм з боку слідства, яка потребує уваги та належного реагування. Приміром, кількість випадків порушення прав сторони захисту на конфіденційне побачення із клієнтом, за свідченням наших адвокатів, за останній рік зросла на 17 %. А кількість випадків, коли час фактичного затримання не співпадає із часом, зазначеним у протоколі затримання, збільшилася на 20 %. Ці та інші порушення прав людини, які у процесі своєї діяльності фіксує система БПД, підтверджує Уповноважений Верховної Ради з прав людини **Валерія Лутковська**: *«Третій рік діє новий КПК. Третій рік у нас є унікальна можливість захищати права людини дійсно на рівних з обвинуваченням підставах. Втім, наш моніторинг показує, що ситуація із захистом прав людини, на жаль, не покращується.»* Вона відзначає такі системні проблеми, як збереження в Україні практики повідомлень про затримання із суттєвим запізненням після фактичного обмеження свободи пересування людини, випадки приховування правоохоронними органами часу фактичного затримання та неналежної реєстрації осіб, а також порушення при проведенні обшуків затриманих осіб та дозволених законодавством строків тримання. *«Сьогодні в Україні необхідна координація зусиль усіх суб'єктів правосуддя щодо припинення практики протиправних затримань осіб та затримань без належного оформлення їх статусу. Без співпраці Уповноваженого Верховної Ради з прав людини та системи безоплатної допомоги говорити про порядок у сфері кримінальної юстиції не доводиться»*, — зазначила **Валерія Лутковська**. Необхідність тісної координації зусиль особливо проявилась під час Революції Гідності та призвела до підписання Меморандуму про взаєморозуміння між Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини та Координаційним центром з надання правової допомоги. Сьогодні об'єднані зусилля наших установ спрямовані на подальше недопущення порушень прав і свобод людини, зокрема, щодо отримання безоплатної

вторинної правової допомоги: розробку методики недопущення та запобігання затримання осіб без належного оформлення їх статусу, запровадження механізмів співпраці з питань запобігання практиці катувань, інформування центрів безоплатної вторинної правової допомоги<sup>4</sup> щодо низької якості надання послуг клієнта у разі виявлення таких тощо.<sup>5</sup>



Об'єднання зусиль для досягнення спільних цілей та подальшого розвитку системи БПД і адвокатури в цілому — мета нашої спільної співпраці із Національною асоціацією адвокатів України. Конструктивний діалог між адвокатурою та державою щодо безоплатної правової допомоги дозволить максимально врахувати інтереси адвокатів при розбудові системи. Дизайн системи у тому вигляді, у якому він є сьогодні, є результатом важливого консенсусу Міністерства юстиції України та Національної асоціації адвокатів України.

*«Як адвокат із 40-річним стажем, можу сказати, що безоплатна правова допомога була завжди — в різних формі у різні часи. Однак ніколи не було її системності, що, у свою чергу, передбачало, що така система була безоплатною не лише для клієнта, а і його адвоката. Було важко здійснити процедуру відшкодування коштів захиснику, тому адвокати працювали за покликом совісті. Тому, коли майже одночасно в історичному відрізку було прийнято закони «Про безоплатну правову допомогу», «Про адвокатуру і адвокатську діяльність» та Кримінальний процесуальний кодекс, ми відчували, що система БПД потрібна. І як би мої ко-*

<sup>4</sup> Далі за текстом — БВПД.

<sup>5</sup> 2 грудня 2014 року було підписано Доповнення до Меморандуму про співпрацю між Уповноваженим Верховної Ради з прав людини та Координаційним центром з надання безоплатної правової допомоги від 10.12.2013 р.



*леги-адвокати не наполягали на тому, що ця система повинна працювати в системі НААУ, а не Міністерства юстиції, я думаю, що забезпечити саму систему організаційно ми поки що неспроможні», — відзначила Лідія Ізовітова.*



Голова НААУ відзначає, що сьогодні існує низка питань щодо подальшого розвитку системи БПД, які потребують дискусій з приводу їх вирішення. Зокрема, це і процедура проведення конкурсу, і процедура моніторингу та оцінювання якості, і процедура призначення захисників до клієнтів — питання на порядку денному, які не мають однозначної відповіді, але стосовно яких ведеться професійний діалог та, як ми віримо, будуть знайдені розумні консенсусні рішення.

Крім виконання безпосередньої функції щодо якісного захисту прав клієнтів, система БПД, на переконання Андрія Вишневецького, має важливе значення і у ширшому контексті реформи правової системи. *«Сьогодні ми перебуваємо в гострому очікуванні реформ державних інститутів і, зокрема, системи правосуддя. Система безоплатної правової допомоги, яка певною мірою випереджає час, такою ж мірою виконує й роль агента змін, роль «збурювача», який, можливо, не є зручним для багатьох органів досудового розслідування та судів, які не готові перебудуватися. Втім, переконаний, вона створює передумови для впровадження реформ інших органів, з якими ми співпрацюємо в порядку нашої основної місії», —*



вказав **Андрій Вишневецький**.

Значний внесок у фундамент, на якому сьогодні побудована система БПД, зроблений Міжнародним фондом «Відродження». Оскільки без пілотних проєктів функціонування Офісів громадського захисту, які протягом багатьох років напрацьовували досвід правового захисту, що був покладений в основу системи БПД, вона не могла бути створена в тому вигляді, в якому вона працює сьогодні, і бути розгорнутою настільки швидко. Співпраця із Фондом дала і дає можливість максимально швидко реалізовувати багато нових технологій у функціонуванні системи.

*«Я спробую пояснити, чому Фонд це підтримав і чому це найважливіше: захист прав людини — це фактично захист людської гідності. Гідність — це стан людини, коли її не можна силувати та робити з нею те, що не співпадає з людськими принципами та моральними законами. Створення системи безоплатної правової допомоги дало гарантію захисту людської гідності. Введення державної системи центрів безоплатної вторинної правової допомоги — це величезний прогрес у цьому напрямі», — відзначив Євген Бистрицький.*

Сьогодні одним із пріоритетних напрямів нашої співпраці із Міжнародним фондом «Відродження» є підтримка цією інституцією системи управління знаннями усередині системи — каскадування знань і навичок, обмін кращими практиками та набутим досвідом між центрами БВПД та адвокатами. Це те підґрунтя, на якому будується прогрес системи якості безоплатної правової допомоги сьогодні.

*«Мережування — це можливість для спільнот центрів обмінюватися кращим набутим досвідом, зби-*



рати та аналізувати дані спільно, а на основі цього покращувати і якість, і доступ до безоплатної правової допомоги», — наголосив **Євген Бистрицький**.

Ще один пріоритет діяльності, який ставить перед собою сьогодні система БПД для забезпечення прав людини, — співпраця із Національним превентивним механізмом, реалізованим в Україні при Офісі Омбудсмена, з метою напрацювання шляхів запобігання практиці катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведінки і покарання щодо осіб, які користуються правом на безоплатну правову допомогу. «За два роки свого функціонування система безоплатної правової допомоги стала важливим інститутом кримінального правосуддя. Підвищення якості захисту від обвинувачення має на меті не лише посилення гарантій прав обвинуваченого, а ще й забезпечення довіри людей, яка забезпечить ланцюгові якісні зміни всього кримінального судочинства» — пояснив **Роман Романов**, Директор Програмної ініціативи «Права людини та правосуддя» Міжнародного фонду «Відродження».



Ще один важливий партнер в реалізації нашої місії — це суди, роль яких у дотриманні прав людини є ключовою. Серед викликів у взаємодії із ними сьогодні фіксуємо складності щодо своєчасного інформування про рішення стосовно залучення адвоката БПД та щодо часу судового засідання, а також слабке реагування на процесуальні порушення з боку сторони обвинувачення. Втім, очевидно, і в судовій системі сьогодні є бажання підтримки системи безоплатної пра-

вової допомоги, про що свідчить, зокрема, нещодавно започаткована разом із Всеукраїнською громадською організацією «Об'єднання адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу» практика відкриття у судах різних інстанцій кабінетів для адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу. Так, перші робочі кабінети для адвокатів запрацювали в Одесі, Києві та Харкові. Важливо, що ініціатива знайшла підтримку НААУ, чії зусилля також розширюють географію ініціативи і просувають її в інтересах усіх українських адвокатів.

*«Вітчизняний законодавець має враховувати міжнародний, зокрема і європейський, досвід ефективного функціонування судових систем, визначення обсягу повноважень Верховного Суду, забезпечення таким чином судового захисту прав і свобод громадян. У цьому сенсі введення державного інституту надання безоплатної правової допомоги тим, хто її потребує у кримінальному процесі, є надзвичайно актуальним і необхідним. Це — відчутний прорив України на шляху її демократичних перетворень і посилення захисту прав людини на національному рівні»*, — відзначає **Тетяна Гошовська**, суддя Палати з кримінальних справ Верховного Суду України.

### ЯКІСТЬ ПОНАД УСЕ

Ми свідомо будували конференцію у форматі площадки для живого діалога між усіма зацікавленими сторонами. Саме тому запропонували взяти участь у заході представникам Міністерства внутрішніх справ, Генеральної прокуратури, суддям, адвокатам, національним та міжнародним експертам, зокрема, з аналогічних систем Нідерландів, Канади, Сполучених Штатів Америки, Молдови. На наш погляд, важливим для молодшої української системи безоплатної правової допомоги у процесі свого розвитку співвідносити себе із світовими тенденціями, розуміти їх підґрунтя, адаптувати кращі практики, що допомагають ефективно відповідати сучасним викликам в умовах українських реалій. Добре, що очікувана широка дискусія відбулась і при цьому не було втрачено її професійної глибини.

Тема якості безоплатної правової допомоги, перспективна для України та центральна для міжнародної конференції, дозволила торкнутись великого кола питань: від взаємодії із органами правопорядку до підвищення кваліфікації надавачів послуг, від питань конкурсного відбору до організації призначення адвокатів.



Безумовно, багато новацій містить підхід до організації безоплатної правової допомоги у Голландії. Виконавчий директор Ради правової допомоги Нідерландів **Пітер ван ден Біггелаар**, зокрема, висвітлив модель залучення медіаторів до надання безоплатної правової допомоги, роботу електронної системи управління правовою допомогою, роботу із забезпечення якості послуг. Наприклад, адвокат, який надає безоплатну правову допомогу, зобов'язується брати участь у колегіальній оцінці якості своєї роботи та дотримуватись методичних рекомендацій щодо належної практики надання правової допомоги, які нагадують вітчизняні стандарти надання безоплатної правової допомоги, затверджені Міністерством юстиції України минулого року. «На нашу думку, передумовами інвестицій в якість правової допомоги є необхідність звітувати перед платниками податків, у тому числі й за ефективність витрачання їх коштів на допомогу, а також побудова довіри клієнтів до системи», — наголосив **Пітер ван ден Біггелаар**.

Про важливість побудови і підтримки довіри до системи наголошувала під час свого виступу й виконавчий директор Служби правової допомоги Альберти **Сюзан Полкоснік**. «Успіх системи правової допомоги полягає у наданні послуг високої якості. Саме завдяки цьому будується довіра до системи зі сторони клієнтів», — зазначила вона. У «Правовій допомозі Альберти» юридичні послуги клієнтам надають 110 штатних адвокатів та 800 приватних адвокатів на основі контракту (населення провінції становить понад 4 млн осіб). Клієнтами служби є особи, які мають проблеми правового характеру і не можуть собі дозволити винайняти адвоката. Кожен клієнт має заповнити заявку на отримання фінансового забезпечення правової допомоги, і якщо такий клієнт отримує відповідне забезпечення, організація відшкодовує відповідні правові та суміжні витрати. Правова допомога в провінції Альберта не є повністю безкоштовною для клієнтів. Здебільшого від клієнтів вимагається відшкодування коштів Організації, які були витрачені на розв'язання тієї чи іншої правової проблеми. Процес відшкодування може бути організований в розстрочку, відповідно до фінансового стану клієнта. Модель надання послуг організації «Правова допомога Альберти» дозволяє їй надавати попередню оцінку правових потреб клієнта та направляти його до відповідної правової служби. Виходячи зі змісту правового

питання, яке треба вирішити, та відповідності критеріям клієнти можуть отримувати послуги, розроблені таким чином, щоб допомогти їм у вирішенні такого правового питання. У «Правовій допомозі Альберти» особливу увагу надано підвищенню кваліфікації адвокатів. «Якщо ваші адвокати упевнені, що ви інвестуєте в них, вони точно будуть готові інвестувати у систему», — пояснила **Сюзан Полкоснік**.

Суддя **Абіши Каннінгем** (державний захисник, Округ Кук<sup>6</sup>, Іллінойс, США) розповів про підвищення кваліфікації в Офісі державного захисника США.

*«Закон — як дракон. Він може однаково як допомагати людям, так і робити їм боляче. Потреба людей у правовій допомозі величезна та нескінченна. Правники достойно відповідають цій потребі, втім, їм необхідно постійне підвищення кваліфікації.»*

*«Безперервне підвищення кваліфікації професійних адвокатів — обов'язкова вимога для адвокатів, які надають послуги в окрузі Кук сьогодні. Історія нашого офісу розпочинається в 1930 році. Тоді ми мали 6 захисників. Сьогодні ми маємо понад 500 захисників», — зазначив **Абіши Каннінгем**.*

Старший радник з правових питань Конституційного проекту США **Сара Турбервіль** представила кваліфікаційні вимоги до державних захисників та моніторинг їх діяльності у кримінальних провадженнях у цій країні.

*«Згідно Поправки VI Конституції США, в усіх кримінальних справах обвинувачений повинен мати право на швидкий і відкритий суд без сторонніх присяжних зі штату чи округу, де скоєно злочин, і ці округи повинні бути визначені законом наперед. Обвинуваченого потрібно повідомляти про зміст і причину обвинувачень, право мати зустрічі зі свідками позивача, за обов'язковою для усіх процедурою представляти свідків на свою користь і користуватись допомогою адвоката для свого захисту. Наша місія — гарантування дотримання цього права, визначеного у Конституції», — відзначила **Сара Турбервіль**.*

Канадський досвід реалізації механізмів безоплатної правової допомоги у провінції Онтаріо представив віце-президент з питань політики, досліджень та зовнішніх зв'язків Правової допомоги Онтаріо **Девід Мак-Кіллоп**. Щодня правову допомогу в Онтаріо отримують близько 4000 осіб, які належать до малозабезпечених верств населення. Якщо такій людині потрібен адвокат,

<sup>6</sup> Округ Кук (англ. Cook County) — округ у штаті Іллінойс, США, населення — близько 5,3 млн осіб.



вона зобов'язана подати копії банківських рахунків та декларації про доходи. У разі, якщо така особа отримує будь-яку соціальну допомогу, що виплачується державою, вона отримує право на безоплатну правову допомогу автоматично, без проведення процедури перевірки її доходів. Більшість з таких осіб складають люди з психічними вадами розвитку, аборигени (індіанці, інуїти) та жертви насильства у сім'ях. Також для того, щоб система працювала саме для громади, адвокати цілодобово чергують в притулках для бездомних осіб. З метою добору професійних кадрів працівники організації постійно відвідують вищі навчальні юридичні заклади, вивчають особові справи студентів та найкращим з них пропонують роботу в системі безоплатної правової допомоги з можливістю у перший рік роботи залучатися до справ та відвідувати судові засідання, що є досить привабливим та престижним для молоді провінції Онтаріо.

*«Правова допомога Онтаріо прагне забезпечити «Доступ до правосуддя» = справедливість в області верховенства права для клієнтів, які не можуть дозволити собі юридичне представництво в складних системах юстиції; з тим, щоб у їхніх справах було винесено справедливе судове рішення. Якісна правова допомога має вирішальне значення для справедливості та верховенства права — без високих стандартів якості адвокат стає «лотерейним квитком» для клієнта», — пояснив Девід МакКіллоп.*

Напередодні конференції відбувся офіційний запуск українсько-канадського проекту «Доступна та якісна правова допомога в Україні», який впроваджується Канадським бюро міжнародної освіти у співпраці з Координаційним центром з надання правової допомоги та фінансується Міністерством закордонних справ, торгівлі та розвитку Канади. Проект має на меті покращення рівного доступу до правосуддя для населення України (особливо представників вразливих верств) шляхом підтримки впровадження системи безоплатної правової допомоги та підвищення рівня обізнаності населення щодо прав на отримання безоплатної правової допомоги. *«Провінції Канади мають свою розвинуту систему надання правової допомоги, яка є унікальною для кожної із таких провінцій, з їх власними особливостями. Завдяки впровадженню проекту їхня різноманітність, досвід надання правової допомоги та напрацьовані кращі практики можуть стати внеском до успішної розбудови системи в Україні», — наголосила директор проекту Лариса Бізо.*

## ВІДКРИТІСТЬ ТА ПРОЗОРИСТЬ

Не менш ґрунтовними були виступи українських доповідачів, які представляли позицію Міністерства внутрішніх справ України, Генеральної прокуратури України, Державної фінансової інспекції України, Офісу Уповноваженого Верховної Ради з прав людини, Координаційного центру з надання правової допомоги та його регіональних центрів, адвокатської спільноти, тренерів та менеджерів з якості системи БПД, Центру політико-правових реформ, Української фундації правової допомоги, проектів Ради Європи та Уряду Канади, Американської асоціації юристів.

Зокрема, **Сергій Чорнуцький**, начальник Управління гармонізації державного внутрішнього фінансового контролю Держфінінспекції України, у своїй презентації зупинився на результатах проведеного аудиту ефективності діяльності Координаційного центру, чим очікувано зацікавив усіх наших міжнародних і національних партнерів.



Протягом листопада — грудня 2014 року Національною академією фінансів та економіки Міністерства фінансів Королівства Нідерланди спільно з Державною фінансовою інспекцією України реалізовувався проект щодо посилення управлінської підзвітності через аналіз запровадження системи фінансового управління та контролю на прикладі діяльності Координаційного центру з надання правової допомоги. Проект є складовою з впровадження в Україні систем-



ного підходу щодо управління ризиками в державних органах, а його партнерами виступили Міністерство юстиції та Координаційний центр з надання правової допомоги, діяльність якого, а також і система безоплатної правової допомоги в цілому виступали об'єктом дослідження цього пілотного проекту. Робочою групою проекту, спільно утвореною із представників Міністерства юстиції, Координаційного центру, Держфінінспекції та представників проекту від нідерландської сторони, було досліджено організаційну структуру Координаційного центру та виконувани функції, систему підзвітності, процес організації надання БВПД, загальний стиль управління, порядність та етичні цінності, бюджет, управління персоналом, інформаційні та комунікаційні технології, взаємозв'язки із зовнішніми зацікавленими сторонами, допустимі межі ризиків та інші параметри. Проведений аналіз дав змогу ідентифікувати низку ризиків подальшого функціонування системи та розробити заходи їх зменшення, які обов'язково будуть враховані у процесі подальшого розвитку системи БВПД. Що ж до ефективності такої співпраці в цілому, як зазначили наші партнери із Держфінінспекції, «результати виявилися дещо неочікуваними»:

*«Координаційний центр став першою державною установою не лише в структурі Міністерства*

*юстиції, а й в Україні, на якій відпрацьовувалася модель та методика проведення аудиту ефективності діяльності системи державних установ і реалізації бюджетної програми. Ми були впевнені у тому, що, оскільки ця справа є новою для України, ми побачимо в Координаційному центрі відсутність системи внутрішнього контролю, налагоджених процесів управління ризиками тощо. Але виявилось, що на 99% така система внутрішнього контролю у цій установі є. Так, вона не була формалізована, задокументована, як це передбачають стандарти. Але в цілому була наявною і ефективно функціонувала. Тому нам у пілотному проекті довелося не будувати систему внутрішнього контролю, а оцінити ту систему контролю, яка була, та лише дати рекомендації щодо її покращення», — зазначив **Сергій Чорнуцький**, начальник Управління гармонізації державного внутрішнього фінансового контролю Держфінінспекції України.*

Наразі, враховуючи рішення Парламенту і Уряду щодо розширення системи у 2015 році, маємо добре підґрунтя як для імплементації багатьох із озвучених на конференції ініціатив, так і втілення конкретних планів для проведення наступної конференції за результатами такої роботи. Запрошуємо приєднуватись!

